

ORGANISACE A VELENÍ TÝLU V SOUDOBÉ OPERACI

Generál-major Josef Slabý

Soudobá útočná operace vyžaduje od týlu vysoké pružnosti a operativnosti. Vzhledem ke zkrácení přípravného období a k rychlému tempu operace je požadováno rychlé vydávání a pronikání týlových rozkazů a nařízení k provádějícím orgánům.

Po této stránce se zrušení stupně týlu střeleckého sboru projeví velmi kladně, neboť velení týlu se dostává na stejnou základnu se zásobovacím systémem vojsk a s praktickým prováděním materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení.

Týlu vševojskové armády zůstává úkol ve zkráceném přípravném období (5 až 7 dní) připravit nejen svůj — armádní, ale především také i vojskový týl k materiálnímu, technickému a zdravotnickému zabezpečení plánované útočné operace, a to nyní bez jakékoli pomoci mezičlánku — týlu střeleckého sboru. Tu půjde zejména o rychlé doplnění pohyblivých zásob svazků a útvarů vojskového týlu na normu a o nahromadění zásob materiálních prostředků na první den operace, které budou spotřebovány na místě (do změny palebných postavení děl a minometů).

Vydání nařízení k zabezpečení operace po přímé linii armáda-divise umožňuje přímé zahájení materiálních příprav, aniž dojde k zdržení vyvolanému dříve funkcionáři týlu sboru. Podaří-li se ještě s večerem téhož dne, kdy bylo dáno nařízení vševojskovým svazkům, zahájit soustřeďování zásob, hlavně munice, znamená to urychlení materiálních příprav nejméně o 24 hodin. To bude odpovídat nově vzniklé situaci způsobené zrušením střeleckého sboru, která umožňuje dále zkrátit dobu trvání přípravného období o 1 den (to znamená, že 6 až 8 na 5 až 7 dní). Velení týlu na stupni vševojskových svazků vzhledem k dalšímu zkrácení přípravného období může být do značné míry usnadněno tím, že již na začátku přípravného období během plánování materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení útočné operace na stupni vševojskové armády mohou být povoláni do štábu týlu armády někteří funkcionáři týlu svazků, aby se zúčastnili některých plánovacích příprav. Přitom jim mohou být vydány pokyny, zejména v silničních a zdravotnických otázkách a stran soustřeďování zásob materiálních prostředků. Dodržování zásad utajení zámyslu operace zůstává i nadále významným požadavkem.

Při posuzování velení týlu v nové organizaci vševojskové armády nelze ovšem opominout, že v průběhu útočné operace nebyl týl střeleckého sboru omezen jen na kontrolní a koordinující činnost, avšak že mu byla přikládána velmi závažná úloha, záležející v rychlém provedení manévru materiálními prostředky, po případě i týlovým útvarů a zařízeními, vyvolaném náhlou změnou operační situace. Tak na příklad při atomovém úderu mohlo dojít k zničení týlu některé divise nebo jeho značné části; situace vyžadovala naléhavého řešení, aniž bylo vyčkáváno pomoci týlem armády. A právě tu se mohl kladně uplatnit velitelský zásah náčelníka týlu střeleckého sboru, aby rychlým manévrem materiálními prostředky, týlovými útvarů a zařízeními zbývajících dvou divisí zabezpečil též vojska zasažené divise. Provedení tohoto jistě velmi závažného opatření bude nyní záležet výhradně na týlu armády.

Jak vyplývá již z několika předběžných úvah, bude mít zrušení stupně střeleckého sboru v celkovém systému organizace a velení týlu vševojskové armády kladné i záporné následky. Kladně se projeví zejména to, že velení týlu bude uvedeno v soulad se systémem zásobování, které bylo již dříve prováděno po linii armáda-svazek. Záporně se projeví to, že odpadne pomocná plánovací a kontrolní činnost týlu střeleckého sboru a také možnost organisovat manévry zásobami, týlovými útvary a zařízeními v rámci střeleckého sboru. Tyto nepříznivé následky musí být řešeny určitým organizačně velitelským opatřením v týlu, které by přiblížilo týlové funkcionáře armády k vojskům a nahradilo tak mezeru vzniklou zrušením střeleckých sborů.

Nově organisovaná armáda nebude mít stálé složení. Počet a druh vševojskových i posilových svazků bude záviset na úkolu, který armáda bude plnit, a na operační situaci. Z toho vyplývá, že ani počet týlových útvarů a zařízení nelze armádě stanovit jednotně a trvale a že ho bude musit určit front zvláště na každou operaci a podle toho vybavit armádu týlovými útvary a zařízeními. Skutečnost, že nově organisovaná armáda bude ve svém složení o 2 až 3 vševojskové svazky menší, nelze chápat schematicky tak, že se úměrně sníží i počet všech týlových útvarů a zařízení armády. Mám zato, že po této stránce není možno stanovit šablonu. Je nutno zhodnotit všechny prvky plánované operace a konkrétně stanovit potřebu jednotlivých druhů týlových útvarů a zařízení pro operaci.

Nově organisovaná vševojsková armáda přináší i v otázkách týlu řadu více nebo méně závažných problémů, které nemohou být vyřešeny jediným článkem. Budu se zabývat otázkami nejaktuálnějšími, a to

- organizaci týlových útvarů a zařízení ve vztahu k velení týlu v operaci,
- týlovým spojením,
- dále novými způsoby velení týlu v útočné operaci a
- konečně některými zvláštnostmi týlu v obranné operaci armády.

Velení týlu a organizace týlových útvarů a zařízení

Dosavadní způsob řízení týlu neodpovídá rychlému vývoji a rychlým změnám situace vyvolaným jak zásahem vlastních atomových zbraní, tak i účinkem nepřátelských zbraní hromadného ničení. Proto vzniká vážné nebezpečí, že bude zpochybňovat činnost služeb, což by mohlo mít praktický následek, že by se vojska v určitém rozhodujícím období operace mohla octnout bez zásob nebo bez zdravotnického nebo jiného zabezpečení. Toto nebezpečí je dále zvyšováno mnohem vyšší pohyblivostí vševojskových svazků. Proto problém zvýšení pohyblivosti týlových útvarů a zařízení jeví se požadavkem velmi důležitým.

Mám zato, že organizace týlových útvarů a zařízení, jaká je uplatňována na současných štábních armádních operačních cvičeních, je málo pohyblivá a málo výkonná. To vede k formální a zcela nereálné činnosti. Tak na příklad armádní útočnou operaci zahajujeme se dvěma armádními dopravními automobilními prapory s celkovou praktickou kapacitou 1000 t; přitom se zahájením operace tvoříme pohyblivou zálohu velitele armády, která v rozsahu 1/3 základních kalkulačních jednotek střeleckého nebo mechanisovaného svazku vyžaduje téměř jednoho automobilního praporu. To znamená, že k praktickému zásobování vojsk disponuje náčelník týlu

armády tonáží 500 t. Přitom klademe požadavek, aby pohyblivé zásoby vojsk zůstaly co nejdále do operační hloubky nepřátelské obrany na normě. Počítáme-li, že první den operace vojska spotřebují z pohyblivých zásob jen 0,25 p/p munice, 0,25 náplně PHM a 1 denní dávku potravin, představuje to tonáž:

munice	2500 t,
PHM	600 t,
potraviny	250 t,
10—20% ostatního materiálu	300 až 600 t,
celkem	3650 až 3950 t. *)

Měla-li by armáda toto množství zásob doplnit vojskům vlastními dopravními prostředky na jeden koloběh, potřebovala by k tomu 6 až 7 armádních dopravních praporů, každý s kapacitou 500 t, nebo zesílení dvěma frontovými dopravními prapory s kapacitou každého 1500 t.

Již z této jednoduché kalkulace je jasně vidět, že tyl armády je třeba vybavit daleko výkonnějšími dopravními vozidly.

Zkušenosti z Veliké vlastenecké války ukazují, že se tempo obnovy železnic zpožďovalo za postupem vojsk: přitom tempo postupu hlavních sil útočících vojsk dosahovalo průměrně denně 15 až 25 km. V soudobé operaci se tempo postupu vojsk téměř zdvojnásobuje, zatím co technické normy obnovy železnic zůstaly v celku nezměněny, ba naopak, v hornatém terénu západně od našich hranic je nutno počítat s normami ještě nižšími. V současné době počítáme, že jedna železniční brigáda obnoví za den 5 km železnic v taktické hloubce nepřátelské obrany, 10 km mezi pásmem sborových a armádních záloh a 15 km v operační hloubce nepřátelské obrany, kde bude značně nižší rozsah ničení.

Z toho jasně plyne, že těžiště zásobování vojsk v útočné operaci bude záležet na silničním přísunu z armádní zásobovací základny rozvinuté na armádním železničním úseku nebo frontovém železničnímu směru. S přesunem této zásobovací základny počítáme teprve s ukončením armádní operace.

Podívejme se blíže na tuto otázku a zejména si ujasněme, jakou úlohu bude mít armádní zásobovací základna v soudobé útočné operaci.

Na dosavadních štábních armádních operačních cvičeních došli jsme k těmto závěrům:

- Do zahájení útočné operace bude možno, vzhledem ke krátkému přípravnému období, soustředit v armádě jen materiál na první období operace; z tohoto množství bude většina zásob uložena u vojsk a složena v palebných postaveních dělostřelectva a minometů, menší část zásob, zpravidla asi na 1 den operace, bude uložena v polních skladech armádní zásobovací základny.
- Další zásoby budou ve skladech frontu, po případě na železnici na kolech na cestě do armádního tylu; tyto zásoby nemusí při výhodných železničních podmínkách procházet armádními sklady a mohou být dopraveny po železnici co nejbližší k vojsky.

*) V této práci je počítáno s těmito přibližnými kalkulačními vahami armády: palebný průměr 10 000 t, náplň PHM 2500 t, denní dávka potravin 250 t.

- K večeru D 2 a dále D 4 předvídáme rozvinutí čelních oddělení armádních skladů na zemi; tato oddělení budeme dotovat převážně zásobami přisunovanými během operace od frontu, po případě částí zásob z armádních skladů.
- D 4, po případě až D 5, počítáme již s účastí frontu, který si zapojením se do armádního zásobovacího systému rozvinutím čelních oddělení frontových skladů na zemi vytváří příznivé materiální podmínky pro rozvíjení frontové operace.
- Koncem D 4, po př. až D 5, kdy v armádní zásobovací základně jsou v celku malé zásoby, počítáme se zahájením přesunu armádních skladů.

Z těchto theoretických závěrů vyplývá, že se postupně s rozvíjením útočné operace armády snižuje úloha zásobovací základny v operaci až téměř do jejího vyřazení z přímého zásobování (kromě jejích předsunutých částí skladů a dílenských prostředků).

Provedení přesunu zásobovací základny ke konci armádní operace je velmi problematické vzhledem k tomu, že nebudou na požadovanou hloubku obnoveny železnice a zásobovací základnu by bylo nutno umístit ve vzdálenosti 120 až 150 km i více od divisních skladů.

Docházíme tedy k závěru, že armádní zásobovací základna v dosavadním složení je velice těžkopádná a nevyhovuje tempu soudobé operace. Jednotlivé složky armádní zásobovací základny je třeba učinit pohyblivější, asi na principu organizace čelních oddělení skladů a pohyblivých dílenských základen. Takové pohyblivé sklady, dílny a jiné útvary by nebylo nutno pak vázat jen na železnice a v průběhu operace by je bylo možno přesunovat též automobilními dopravními prostředky a umístit je na kratší nebo delší přechodnou dobu na silnici. Přisun materiálu do skladů rozvinutých na zemi by prováděl front vlastními prostředky po silnici. Přitom by tím pro tyl frontu nevznikly nové úkoly, protože je v celku jedno, dováží-li materiál do čelních oddělení frontových skladů rozvinutých na zemi nebo přímo do skladů armády rozvinutých rovněž na zemi.

Zabezpečit rychlý a bezpečný přísun materiálních prostředků vojskům zůstává jedním z podstatných úkolů tylu armády v operaci. To se musí projevit nejen ve velení tylu, které musí být nutně zaměřeno k řízení dopravy zásob bojujícím vojskům, nýbrž také v organizaci dopravních útvarů.

Je požadováno, aby tyl armády disponoval dopravními prostředky, které by umožňovaly:

- na 1 koloběh dopravit 3 až 4 svazkům prvního sledu armády kompletní divisní sled pohyblivých zásob munice a PHM a denní dávku potravin pro celý počet armády nebo
- na 1 koloběh přisunout do čelních oddělení armádních skladů na zemi 0,15 až 0,20 armádního palebného průměru munice veškeré ráže, 0,25 až 0,30 armádní náplně PHM a 1 armádní denní dávku potravin, t. j. rozsah nejnižší spotřeby k zabezpečení boje v operační hloubce nepřátelské obrany;
- vést pohyblivou zálohu materiálu velitele armády ve výši 0,25 až 0,30 palebného průměru munice, 0,25 až 0,30 náplně PHM a 1 denní dávku potravin (vyjádřeno v kalkulačních jednotkách jednoho svazku).

Tomuto požadavku prakticky odpovídá předkládaný návrh automobilního dopravního pluku (příloha 1), při čemž

- dopravu munice by řešil 1. dopravní prapor 10tunových vozidel s 5 tunovými přívěsy s celkovou kapacitou 1800 t,
- dopravu potravin 1. dopravní rota 2. dopravního praporu,
- dopravu PHM 3. cisternový prapor,
- pohyblivou zálohu materiálních a desaktivačních prostředků by vezly 2. a 3. dopravní roty 2. dopravního praporu.

Sloučení dopravních útvarů armády do automobilního dopravního pluku by přineslo mnoho výhod:

- zjednodušilo by plánování dopravy a urychlilo provádění plánu přisunu tím, že by dalo veliteli dopravního pluku možnost zúčastnit se zpracování plánu přisunu ve štábu týlu armády a předat ho rychle k provedení podřízeným dopravním jednotkám pluku;
- při naléhavé nutnosti manévru umožnilo by zejména také rychlé provedení přesunu armádní zásobovací základny po silnici;
- konečně by vytvořilo lepší podmínky pro plánování oprav dopravních vozidel, vedlo by k zlepšení exploatace a k hospodárnějšímu technickému udržování vozidel dopravního pluku. (Jednotlivé dopravní prapory a dopravní automobilní pluk by bylo nutno vybavit dílnami typu III k provádění středních oprav.)

Naproti tomu může být namítáno, že požadavek vybavit týl vševojskové armády automobilním dopravním plukem s celkovou kapacitou 3600 t je přemrštěný. Taková námitka není opodstatněna. Při hlubším rozboru této otázky dojdeme k závěru, že požadovaná denní kapacita, máme-li důsledně uplatňovat zásadu povinnosti armády přisunovat materiál vlastními prostředky vojskům (což je zvláště naléhavé během vedení operace), je zcela úměrná materiálním potřebám vojsk v soudobé útočné operaci, protože

- odpovídá nejnižšímu průměru objemu denní spotřeby za celkovou operaci;
- vzhledem ke krátkému přípravnému období nebude možno k zahájení útočné operace soustředit větší zásoby ve vojskách a v armádních skladech — a také s hlediska zvýšené bezpečnosti zásob to nebude ani účelné než maximálně na první období útočné operace, kdežto zásoby na druhé, po př. i třetí období operace budou na cestě z frontového týlu nebo ještě ve frontových skladech; tu bude právě naléhavě nutno zabezpečit rychlou, účinnou a bezpečnou dopravu zásob během útočné operace, a to až do divisních skladů a často až do palebných postavení divisních dělostřeleckých skupin;
- rychlý vývoj operační situace vyžaduje, aby během útočné operace byly zásoby čelních oddělení armádních skladů naložené na vozidlech v pohotovosti k rychlému manévru; tomuto požadavku plně odpovídá navrhovaný pluk, neboť by byla naložena zásoba materiálu, kterou by bylo možno v krátké době doplnit celý divisní dopravní sled pohyblivých zásob až čtyř svazků prvního sledu armády;

- kombinování automobilních jednotek s 10tunovými a 3tunovými vozidly umožňuje využít těžších aut k rychlé dopravě po dobrých silnicích (AVAS), lehčích 3tunových aut k přísunu k vojskům po horších cestách nebo terénu;
- zavedení 10tunových vozidel v armádním týlu znamená značné zkrácení délky dopravních proudů v armádním týlovém prostoru a ve srovnání s 3tunovými vozidly značnou úsporu řidičů (v navrhovaném 1. dopravním praporu znamená celkovou úsporu 480 řidičů).

Kromě toho je třeba uvážit, že dopravní praktická kapacita navrhovaného automobilního pluku v boji bude snížena o

- 10% vozidel, které budou v průměru stále v opravě, a o dalších
- 10% vozidel, které bude nutno udržovat v záloze v pohotovosti k zabezpečení nepředvídaných úkolů vyvolaných náhlou změnou situace, t. j. celkově snižena o 720 t.

Při velení týlu v zabezpečení přísunu však nelze posuzovat otázku přísunu materiálu jen s hlediska dopravní kapacity automobilních útvarů. Zůstává tu ještě velmi závažná otázka přísunových cest. Zkušenosti z Veliké vlastenecké války a také z velitelsko-štábních cvičení ukazují, že přísun materiálu po silnicích nebude vždy možno včas uskutečnit, neboť všechny cesty mezi armádními zdroji zásob (AZZ, ČOAZZ, vykládací stanice) a vojsky budou plně obsazeny proudy druhých sledů vševojskové armády, pohybem záloh všech druhů vojsk nebo na směru hlavního úderu frontu mechanisovanou armádou. Zvyšování mechanisace a motorisace vojsk vševojskové armády vedlo k nebývalému zvětšení délky proudů motorových vozidel všech druhů a k přetížení silnic a cest. To velmi značně brzdí a často může i ohrozit nejen včasnost zasazení druhých sledů a záloh, ale i včasné provádění přísunu materiálních prostředků a přesuny týlů. Zejména po zásahu zbraní hromadného ničení bude naléhavě nutno přisunout do prostoru úderu doplnění nebo náhradu za zničený materiál. Přitom nutný manévr druhými sledy a zálohami, směřující k obnovení narušené fronty, bude včasný přísun brzdít, po případě i znemožňovat.

V jiných případech bude potřeba materiálu, zejména munice a PHM, u vojsk tak naléhavá, že by při normálním silničním přísunu zásoby vojskům došly pozdě.

V těchto situacích — a v soudobé útočné operaci to bude velmi často — stává se otázka vzdušného přísunu materiálních prostředků dopravním letectvem nezbytným prvkem zásobování vojsk.

Svazky působící v operační hloubce před hlavními silami armády budou často odkázány výhradně na vzdušné zásobování.

Na štábních armádních operačních cvičeních je řešení otázky vzdušné dopravy ponecháváno frontu. Bývá namítáno, že zesilovat týl armády dopravním letectvem je neehospodárné a že je daleko výhodnější vzdušnou dopravu centralisovat u týlu frontu. Je možno souhlasit s tím, že těžiště vzdušné dopravy je třeba položit do frontu, kde by měl být útvar značné kapacity; podle schématu v příloze 2 je to těžký dopravní letecký pluk 20tunových vrtulníků s celkovou kapacitou na jeden koloběh 540 t, za 24 hodin 3 až 4 koloběhy 1620 až 2160 t. Tento těžký letecký dopravní pluk by mohl úspěšně řešit zásobování svazků na směru hlavního úderu frontu, zejména mechanisované armády.

K zabezpečení rychlého přísunu materiálu v armádním týlu, zejména k zásobování svazků působících v operační hloubce před hlavními silami armády v případech, kdy není možno uskutečnit silniční přísun nebo kdy by došel vojskům pozdě, je třeba zesílit tyl armády dopravním leteckým plukem vrtulníků*) (schema v příloze 3) celkem o 4 letkách, z toho 3 letky dopravní, 1 letka zdravotnická. Dopravní letky 3tunových vrtulníků mají celkovou kapacitu na 1 koloběh 90 t, za 24 hodin 5 koloběhů 450 t. To by umožňovalo rychle nahradit ztráty způsobené zničením dvou plukovních skladů nebo téměř celého divisního skladu nebo během útočné operace zásobovat jeden vševojskový svazek. Tyl vševojskové armády, zejména jeho zásoby materiálu, by se tím staly daleko pohyblivější a byly připraveny rychle a účinně zasáhnout v kterékoli operační situaci.

Velmi problematický se stává odsun raněných ze svazků, které pronikly hluboko do operační hloubky nepřátelské obrany nebo z prostoru výbuchu nepřátelské atomové pumy. Zejména v posledním případě budou odsuny značně brzděny nebo i znemožněny pohybem záloh a druhých sledů. Přitom bude naléhavě nutno rychle vyklidit prostor, kde vybuchla atomová puma, aby se ranění nedostali do rukou nepřítele, který bude usilovat o to, aby rychle využil účinku výbuchu atomové zbraně. Z toho vyplývá, že odsun raněných vzdušnou cestou bude často jediným možným způsobem odsunu a že se v soudobé útočné operaci stává normálním druhem odsunu. Pak ovšem není účelné, aby zdravotnické letectvo bylo centralisováno nebo vzdušný odsun byl centrálně řízen frontem. Naopak, sledávám velmi výhodným a zcela oprávněným, aby náčelník zdravotnické služby armády disponoval alespoň jednou letkou zdravotnických vrtulníků, která by byla včleněna do dopravního leteckého pluku vrtulníků (schema v příloze 3). To by umožňovalo rychlý odsun raněných vyžadujících speciální chirurgické pomoci z prostoru výbuchu nepřátelských atomových pum nebo zraněných klasickými zbraněmi; odsunová kapacita na 4 až 5 koloběhů 360 ležících raněných.

Odstranění účinků nepřátelských zbraní hromadného ničení vyžaduje rychlých opatření zdravotnické služby armády, zejména přisunout a rozvinout ze zálohy chirurgické polní pohyblivé nemocnice nebo při větším rozsahu ztrát zdravotnický prapor zvláštního určení. Na štábních armádních operačních cvičeních se několikrát potvrdilo, že zásah zdravotnických prostředků armády přichází se značným zpožděním, někdy až 36 hodin. To proto, že jednak funkcionáři zdravotnické služby a štábu týlu nejsou včas o nepřátelském atomovém úderu informováni, jednak proto, že přesun zdravotnických prostředků je brzděn taktickými přesuny vojsk k prostoru výbuchu atomové pumy. Má-li být zdravotnický prapor zvláštního určení rychlým a účinným prostředkem k odstranění ztrát způsobených úderem nepřátelských zbraní hromadného ničení, je ho třeba přesunovat vrtulníky (viz schema v příloze 4).

To umožní, že hned po provedení průzkumu (který je možno provést na vrtulníku) může zasáhnout zdravotnický prapor přesunutý vzdušnou cestou a jeho vrtulníků může být využito k vzdušnému odsunu. V tomto případě by situace pravděpodobně vypadala takto:

*) Dopravní letecký pluk vrtulníků přidělit týlu armády jako posilový dopravní prostředek.

Předpokládejme, že nepřítel shodil atomovou pumu střední ráže na útočící střeleckou divisi (t. j. na nekrytou živou sílu); divise utrpěla 32% ztrát (v prostoru účinku výbuchu atomové pumy byly dvě třetiny sil divise), t. j.

celkový počet ztrát (počítáno z počtu 10 000 osob)	3200 osob,
z toho trvalých ztrát 30%	960 osob,
zdravotnických ztrát	2240 osob,
těžce raněných 50%	1120 osob,
středně těžce a lehce raněných 50%	1120 osob.

Náčelník zdravotnické služby armády by měl k dispozici pro odsun 40 vrtulníků zdravotnického praporu zvláštního určení a 10 vrtulníků (čtvrtá letka dopravního leteckého pluku vrtulníků), které mohou na 4 až 5 koloběhů odsunout z prostoru výbuchu atomové pumy všechny těžce a středně těžce raněné a zasažené.

Kdyby byla celá divise v prostoru účinku výbuchu atomové pumy, utrpěla by podle sovětských pramenů 50% ztrát.

V tom případě by

počet bojových ztrát mohl dosáhnout	5000 osob,
z toho trvalých ztrát 30%	1500 osob,
zdravotnické ztráty	3500 osob,
těžce raněných 50%	1750 osob,
středně těžce a lehce raněných a poškozených 50%	1750 osob.

Vrtulníky by bylo možno odsunout všechny těžce raněné a ze středně těžce raněných vyžadujících záchrany života do celkového počtu 250 osob.

Jak vyplývá z uvedených příkladů, stal by se zdravotnický prapor zvláštního určení vybavený vrtulníky opravdu velmi rychlým a účinným prostředkem v rukou náčelníka týlu frontu nebo vševojskové armády; manévr jim by nebyl vázán na pozemní komunikace a zejména by byl umožněn odsun raněných a zasažených z prostoru výbuchu atomové pumy, rovněž nezávisle na pozemních komunikacích.

Může být namítáno, že zdravotnický prapor zvláštního určení o 36 chirurgických brigádách je vzhledem k značné objemnosti málo operativní. Pokládám za účelné prozkoumat možnost jeho rozdělení do dvou samostatných útvarů, každý o 18 chirurgických brigádách. Tím by se zvýšila operativnost jejich použití.

Z á v ě r

Zvýšená motorisace a mechanisace vojsk armády a oboustranné používání zbraní hromadného ničení vyvolaly velmi vážné změny ve vedení útočné operace, avšak projeví se dosud velmi nepatrně v týlu, který v základech zůstal na původní organizační struktuře a zejména velmi zaostal v mechanisaci a v motorisaci. Tím beze sporu trpí jeho pohyblivost a reálná účinnost.

Zásobování vojsk a odsuny jsou jednou z hlavních složek činnosti týlu. A právě tu se musí projevit velmi zřetelně nové podmínky vedení operací, zejména pokud jde o zvýšení rychlosti, pohyblivosti, bezpečnosti a nepřetržitosti zásobování a zdravotnických odsunů. To vyžaduje zvýšení kapacity dopravních útvarů, zavedení vzdušné dopravy do systému armádního

týlu, zvýšení pohyblivosti všech jeho složek a konečně zmechanisování jeho práce.

Navrhovaná organisace některých hlavních složek armádního týlu je možnou variantou řešení tohoto závažného problému.

Další velmi závažnou otázkou, kterou je nutno ve vědeckovýzkumné práci se zabývat, je zkoumat možnost jak odlehčit týlu divise. Mám za to, že největší přítěží týlu divise jsou dnes polní pekárna a polní jatky. Odebráním těchto útvarů a jejich soustředěním u týlu armády by se týl divise stal operativnějším, zkrátily by se délky pochodových proudů vojenských týlů a konečně by se vytvořily daleko příznivější podmínky pro nepřetržitou výrobu chleba a masa při dodržování nutných hygienických zásad. Při tom za příznivé operační situace (při ustálení fronty na některých úsecích) by náčelník týlu armády mohl některým svazkům přidělit dočasně polní pekárny nebo jatky jako posilové prostředky týlu. Na tomto principu byly organisovány polní intendantní útvary u 1. čs. armádního sboru v SSSR; nutno říci, že se organisace velice osvědčila.

Velení a týlové spojení

Velení týlu v soudobé útočné operaci klade na týlové spojení zvýšené požadavky. Ve styku s vojenským týlem je dnes týl armády odkázán více sám na sebe. Proto je třeba položit důraz na nepřetržitě dobře organisované spojení s náčelníky týlu vševojskových svazků.

V přípravném období útočné operace je nutno zabezpečit linkové spojení (za maximálního využití stálých vedení) týlového velitelského stanoviště armády:

- s velitelským stanovištěm armády,
- s týlovým velitelským stanovištěm frontu,
- s týlovými velitelskými stanovišti vševojskových svazků přes spojovací uzly jejich velitelských stanovišť,
- s velitelstvím armádní zásobovací základny a nemocniční základny za využití permanentního vedení.

K zabezpečení linkového spojení v armádním týlu je třeba provozní rotu (organisovanou v rámci týlového spojovacího praporu) ve složení:

- četa dálkopisů (4 družstva dálkopisů),
- četa telefonních stanic (3 družstva TU 20x),
- četa směrových stanic (2 soupravy RDS-66 k zabezpečení spojení mezi týlovým velitelským stanovištěm armády a velitelstvím AZZ),
- dvě čety kabelové (6 družstev K-12),
- četa pohyblivých pojítek (3 vrtulníky, 2 soupravy PS, 2 soupravy leteckých signálních stanic, 20 motocyklů).*)

To jsou požadavky minimální, nutné k včasnému řízení příprav hlavních složek armádního i vojenského týlu k materiálnímu, technickému a zdravotnickému zabezpečení ve zkráceném období. Tyto požadavky jsou tím naléhavější, že armádní týlové útvary a zařízení jsou rozptýleny na velké rozloze — možno říci v celém armádním týlovém prostoru — a

*) V podrobnostech je otázka linkového spojení řešena a zdůvodněna ve Vojenské mysli čís. 3/1956, článek podplukovníka Doležala, str. 64 až 68.

v soudobé operaci již není možno vystačit se spojkou nebo s doručováním rozkazů a zpráv nahodile jedoucimi vozidly.

Během útočné operace bude možno zabezpečit linkové spojení jen po spojovací ose armády. Těžiště v týlovém spojení je nutno položit — vedle rozsáhlého použití pohyblivých pojítek a spojovacích vrtulníků — na radio.

Při organisování radiového spojení se musí v plné míře projevit nové prvky útočné operace: vysoké tempo postupu vojsk, náhlé změny v operační i týlové situaci, narůstání vzdálenosti v členění týlových útvarů a zařazení do hloubky a nutnost zabezpečit velení ve zkrácených lhůtách. V této situaci je nezbytně nutné vytvořit základní podmínky pro velení všem hlavním složkám týlu, o které se během útočné operace opírá náčelník týlu armády, jeho štáb a náčelníci týlových služeb v řízení a provádění materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení operace.

Takovými hlavními složkami týlu jsou

- náčelníci týlů vševojskových, armádních i posilových svazků,
- armádní zásobovací základna a její čelní oddělení,
- armádní nemocniční základna a její jednotlivé sledy,
- armádní vojenské automobilní silnice,
- armádní dopravní útvary,
- zdravotnický prapor zvláštního určení.

Používání zbraní hromadného ničení nutně vyžaduje zabezpečit velení týlu spojením ze záložního týlového velitelského stanoviště armády.

Spolehlivost a nepřetržitost materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení vyžaduje, aby signály o atomovém nebezpečí rychle pronikaly do všech týlových útvarů a zařízení. K tomu účelu je třeba zapojit jednotlivé týlové útvary, po případě jejich skupiny do armádní sítě výstrahy.

V příloze 5 předkládám možný návrh na řešení týlového radiového spojení v útočné operaci. Podle toho navrhuji

u týlového velitelského stanoviště armády

- spojit náčelníka týlu armády se štábem armády zapojením jedné radiové stanice do radiové sítě týlových stanovišť armády a s velitelem armády zapojením jedné radiové stanice do radiové sítě osobních stanic velitele armády;
- spojit náčelníka týlu armády s týlem frontu zapojením jedné radiové stanice do radiové sítě náčelníka týlu frontu;
- zřídit pět radiových sítí náčelníka týlu armády, a to
čís. 1 — s náčelníky týlu svazků prvního sledu armády,
čís. 2 — s náčelníky týlu svazků druhého (po př. třetího) sledu armády a vševojskové zálohy,
čís. 3—5 — s náčelníky týlu svazků druhů vojsk (armádních i posilových);
- zřídit čtyři radiové sítě týlových útvarů a zařízení, a to
čís. 1 — s armádní zásobovací základnou a s jejími čelními odděleními,
čís. 2 — s oběma sledy armádní nemocniční základny a se zálohou nemocnic,
čís. 3 — s oběma armádními vojenskými automobilními silnicemi, silničním stavebním a silničním mostním praporem,

- čís. 4 — s automobilním dopravním plukem, zdravotnickým praporem zvláštního určení a pohyblivou zálohou materiálu velitele armády;
- do radiové sítě výstrahy armády zapojit radiové přijimače u týlového velitelského stanoviště armády, záložního týlového velitelského stanoviště armády, armádní zásobovací základny a dalších 20 až 24 radiových přijimačů týlových útvarů a zařízení armády, kterými jsou ve svých plánovaných počtech vybaveny;

u záložního týlového velitelského stanoviště armády

zapojit je pěti radiovými přijimači samostatného přijímacího vozu a jedním samostatným přijímačem:

- do radiové sítě týlových stanovišť armády,
- do radiové sítě osobních stanic velitele armády,
- do radiové sítě náčelníka týlu frontu,
- do radiových sítí náčelníka týlu armády čís. 1 a 2 a
- do radiové sítě týlových útvarů a zařízení armády čís. 1,
- do ostatních radiových sítí náčelníka týlu armády a týlových útvarů a zařízení armády vcházet na příslušných relacích podle potřeby.

Podle tohoto návrhu je k celkovému zabezpečení týlového radiového spojení v armádní útočné operaci celkem třeba jedné radiové rotý organizované v rámci týlového spojovacího praporu

- s jednou četou RV (4 družstva RV),
- s třemi četami RS (12 družstev RS) a
- s jednou četou SPV (dvě družstva SPV — samostatných přijímacích vozů, jedno družstvo samostatných radiových přijimačů).

Návrh předpokládá vybavit týlové útvary a zařízení organicky radiovými stanicemi a samostatnými radiovými přijimači pro zapojení do radiové sítě výstrahy armády, a to asi v tomto rozsahu:

- radiovou stanicí vybavit
 - AZZ 4 až 5 stanicemi (pro velitelství AZZ a pro ČOAZZ, uskupení polních pečáren, uskupení polních jatek),
 - ANZ 2 až 3 stanicemi (pro jednotlivé sledy armádní nemocniční základny),
 - oba silniční provozní prapory pro obě armádní vojenské automobilní silnice,
 - silniční stavební prapor,
 - silniční mostní prapor,
 - armádní automobilní dopravní pluk, 4 až 5 stanicemi (pro velitelství pluku a pro jednotlivé dopravní prapory a cisternový prapor),
 - zdravotnický prapor zvláštního určení,
 - podle potřeby i další týlové útvary a zařízení;
- samostatným radiovým přijímačem vybavit
 - AZZ 13 až 14 radiovými přijimači (pro velitelství AZZ, ČOAZZ, 3 až 4 zásobovací stanice, 5 armádních skladů hlavních druhů materiálu, uskupení polních pečáren, uskupení polních jatek),
 - ANZ 3 až 4 radiovými přijimači (pro jednotlivé sledy nemocniční základny a pro zálohy nemocnic),

- zdravotnický prapor zvláštního určení,
- armádní automobilní dopravní pluk,
- každý silniční provozní prapor,
- silniční stavební prapor,
- silniční mostní prapor,
- podle potřeby i další týlové útvary a zařízení.

Z á v ě r

Již na štábních armádních operačních cvičeních v uplynulém výcvikovém roce se potvrdila zkušenost, že doposud organisovaná týlová spojovací rota nemůže plně zabezpečit základní podmínky pro velení týlu v operaci. V nově složené armádě se to projeví ještě výrazněji. Mám zato, že v soudobé operaci může velení týlu zabezpečit spojovací prapor, jehož možnou organizaci předkládám.

Nové způsoby velení týlu v útočné operaci

Soudobá útočná operace má některé nové charakteristické prvky, které mají do značné míry vliv na organizaci i činnost armádního týlu. Možnost dalšího zkrácení přípravného období o 1 den, po př. i na dobu ještě kratší, bude-li útok prováděn bez zaujetí výchozího položení, ztíží včasné provádění materiálních příprav a vyžádá si některých organizačních opatření.

Zkrácení trvání útočné operace o 1 den, t. j. na 4 až 6 dní při hloubce operace 160 až 200 km, vyšší pohyblivost vševojskových svazků, možnosti rychlého tvoření, obnovování druhých sledů, záloh a rychlého soustřeďování sil na rozhodujících směrech vyžadují od týlu ještě vyšší pružnosti, rychlého přizpůsobování materiálních, technických a zdravotnických opatření rychle vytvářející se operační situaci. To si nepochybně vyžádá nové metody velení týlu, a to počínaje již od velitele vševojskové armády. Protože bude velet místo dosavadním 3 střeleckým sborům 5 až 7 vševojskovým svazkům, nutně se zmenší rozsah otázek týlu, o kterých bude moci rozhodovat sám, neboť kdyby rozhodoval o všech, byl by příliš odtažován od řešení problémů operačních.

Pokládám za nutné, aby velitel armády stanovil ve svém rozhodnutí jen základní strukturu organizace týlu v operaci (členění zásob, které je třeba soustředit do zahájení operace, normy spotřeby hlavních druhů materiálních prostředků, výši pohyblivé zálohy materiálu, rozvinutí ČOAZZ během operace, po př. další prvky organizace týlu podle situace. Všechny ostatní otázky mohou být ponechány k řešení orgánům týlu. To povede k rozšíření pravomoci náčelníka týlu armády a k zvýšení jeho odpovědnosti. Náčelník týlu armády se bude muset často rychle rozhodnout a vydat nařízení, aniž bude čekat na schválení svého velitele. Konečně velitel armády, který schvaluje plán organizace týlu, materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení operace má možnost přezkoušet, zda předvídaná organizační opatření v týlu odpovídají jeho zámyslu operace.

Od náčelníka týlu armády je v soudobé operaci požadováno:

- rychle si ujasnit úkol, zhodnotit operační a materiální situaci,
- bez nejmenší ztráty času se rozhodnout a

— hledat nejrychlejší způsob doručení rozhodnutí náčelníkem týlu vševojskových a posilových svazků, podřízeným týlovým útvarům a zařízením, aby byla zajištěna včasnost provedení veškerých materiálních příprav pro zabezpečení operace.

Při ujasňování si úkolu a hodnocení operační a materiální situace bude zejména nutno, aby náčelník týlu se svým náčelníkem štábu především zhodnotili časové možnosti, z kterých pak vyplyne i další metoda jejich práce. To z toho důvodu, aby mohl náčelník týlu i náčelník jeho štábu časově i věcně organisovat přípravné práce štábu týlu k upřesnění materiální situace i pro přípravu k plánování materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení. Kromě toho, aby byly včas vydány rozkazy nebo pokyny k provedení neodkladných úkolů.

Při hodnocení situace může si náčelník týlu povolat některé náčelníky podřízených služeb a upřesnit nejasné otázky, aniž vyslechne obsáhlé informační zprávy. Takové dotazy mohou se týkat zejména zjištění možnosti jednotlivých služeb v plánované operaci nebo upřesnění materiální situace a p. Tu bude zejména třeba, aby se náčelník týlu armády dověděl o některých závažných opatřeních, které dostali k provedení podřízení náčelníci služeb přímo od příslušné odborné správy frontu.

Náčelník týlu armády informační zprávu v dosavadním pojetí nezpracovává; v stanovenou dobu dostaví se k veliteli armády, kterému podle potřeby odpoví na jeho otázky. Tyto dotazy budou vyplývat z konkrétní situace, zejména z toho, do jaké míry byl velitel armády informován o týlu předtím a také jakým časem disponuje.

V jiném případě požádá velitel armády svého náčelníka týlu, aby ho během 5 až 10 minut informoval o možnostech týlu v plánované operaci. Tato informace bude se zpravidla skládat jen ze závěrů jednotlivých složek materiální situace. Přitom náčelník týlu armády musí být veden snahou, aby v stanovených několika minutách hlásil veliteli armády taková opatření zabezpečení operace, která mohou mít po stránce materiální vliv na jeho rozhodnutí, a nezdržoval ho podružnými otázkami.

Ještě před informováním velitele armády může náčelník týlu sám nebo prostřednictvím svého náčelníka štábu vydat předběžné pokyny štábu týlu a náčelníkům podřízených služeb pro přípravu plánování. Přitom bude nutno dbát zásady utajení, aby nebyl předčasně prozrazen předvídaný zámysl operace.

Po vydání rozhodnutí velitele armády je třeba, aby štáb týlu armády zpracoval a vydal co nejdříve předběžná nařízení pro náčelníky týlů svazků. Dále se štáb týlu armády soustředí na zpracování plánu organisace týlu, materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení. V této souvislosti je třeba si uvědomit, že v materiálním a zdravotnickém zabezpečení soudobé útočné operace má front velmi významnou úlohu a že plán zabezpečení armády musí v celé řadě otázek navazovat na plán týlu frontu. Spojitost obou těchto plánů mají zabezpečovat týlové směrnice frontu a odborné směrnice náčelníků služeb. Jak potvrzuje dosavadní praxe, bývají tyto směrnice dosti obsáhlé a často po všech stránkách nezabezpečují nutnou sladěnost plánu frontu s opatřeními a plánem armády.

Nutná sladěnost plánování frontu a armády byla požadována již v operacích Veliké vlastenecké války. Často bylo praktikováno, že během zpracování plánu týlu frontu na začátku přípravného období frontové útočné

operace byl do štábu týlu frontu povolán náčelník týlu armády (někdy i náčelník zdravotnické služby armády nebo jiní funkcionáři týlu), aby byl seznámen s opatřeními plánu frontu, na která bude nutno navazovat nebo která mají přímý vliv na plánování armádní operace. To umožnilo náčelníkovi týlu armády seznámit se s některými údaji o prostoru předvídaného zasazení armády, o frontových týlových útvech a zařízeních a p. Tato nová praxe přinesla zejména kladné výsledky v tom směru, že náčelník týlu armády mohl velmi účelně navázat na celý systém materiálního zabezpečení frontu, sladit a usměrnit všechny zdroje a prostředky k zabezpečení zámyslu svého velitele. Týlové směrnice frontu mohly být potom vydány ve stručné formě a týkaly se hlavně přidělení zásob na operaci a některých zásadních organizačních otázek.

Zároven se zpracováním plánu a týlového rozkazu bude nutno, aby štáb týlu zpracoval a vydal opatření k tomu, aby hned ještě následující noci bylo započato soustřeďování materiálu, zejména munice, v palebných postaveních armádních a divisních dělostřeleckých skupin pro dělostřeleckou přípravu zteče. To bude vyžadovat těsnou součinnost se štábem dělostřelectva, který musí oznámit štábu týlu prostory, v kterých je třeba soustřeďovat munici. Často ještě nebudou přesně známa místa palebných postavení. V tom případě je třeba určit takové prostory, které budou poblíž předvídaných palebných postavení, aby potom dopravu munice k dělům mohl organisovat již dělostřelectvo vlastními prostředky.

Velmi významnou součástí plánu týlu je denní plán přísunu, sestavovaný 2. oddělením štábu týlu armády na základě žádanek náčelníků družů vojsk, jejich služeb a oddělení služeb týlu. Nevyřešena doposud zůstává otázka, jakou metodou plánovat a řídit provádění přísunu, aby se zvýšila jejich realita a urychlilo jejich provádění.

Jedna z variant je nařídít předkládání žádanek 12, 18 až 24 hodin předem. To ovšem bude možné v době poměrného klidu. Za rychlých a častých změn operační i materiální situace zřídka kdy bude možno požadovat od druhů vojsk, aby předložily žádanky až o 24 hodin předem, kdy jim ještě nebudou známy potřeby materiálu u vojsk. Na některých velitelsko-štábních cvičeních se osvědčila taková praxe, že náčelník dopravního oddělení štábu týlu armády po přezkoumání požadavků vydal přípravný rozkaz veliteli automobilního dopravního útvaru, náčelníkovi AZZ a svazkům (radiem šifrovkou, zakodované linkovým pojítkem, dálnopisem) na provedení časově nejnaléhavějších přísunů. Tyto přípravné rozkazy byly později potvrzeny normálně vydaným plánem přísunu.

Jako druhou variantu, která dosud nebyla na cvičeních přezkoušena, možno praktikovat, že na určitou hodinu, ke které předloží náčelníci druhů vojsk a služeb své požadavky na dopravu, bude povolán do plánovacího oddělení štábu týlu velitel příslušného dopravního útvaru, po př. i náčelník AZZ, aby se zúčastnili plánování přísunu. Po schválení plánu přísunu náčelníkem týlu armády odjedou s kopií plánu do svých velitelských stanovišť k jeho realizování. Pokládám to za spolehlivý a velmi rychlý způsob uvedení plánu přísunu v život bez ohledu na počet pojítek vyhrazených týlu a bez ohledu na jejich zatížení.

Štáb týlu za zkráceného přípravného období a zrychleného tempa operace musí pracovat pružně, operativně, aby náčelníkovi týlu armády zabezpečil pevné a nepřetržité velení. Je třeba se krátce zastavit u jeho

organisace. Na cvičeních je štáb týlu armády organisován do dvou oddělení:

1. oddělení — organizační oddělení týlu armády,
2. oddělení — oddělení evidence materiálního zabezpečení vojsk a plánování automobilních a vzdušných přeprav.

Jsem toho názoru, že tato organisace plně nezabezpečuje pružnost a operativnost velení.

Práci štábu týlu můžeme shrnout do tří skupin:

- operační a organizační otázky,
- otázky dopravy, přísuny a odsuny,
- evidence materiálních prostředků.

Mám za to, že by podle toho měla být zřízena tři oddělení štábu týlu:

- organizační oddělení (1. oddělení štábu týlu), které by se zabývalo vedením operační situace, zpracováním plánu organisace týlu, týlových rozkazů a nařízení, týlovým a radiačním průzkumem, studiem týlového prostoru po stránce vojenskoekonomické, ochranou a obranou týlu, týlovým spojením, propočty potřeby týlových útvarů a zařízení v operaci, vedením týlových výkazových map a válečného deníku, odsunem civilního obyvatelstva, bojovou a odbornou přípravou funkcio-nářů týlu, studiem a zevšeobecnováním zkušeností z operací;
- oddělení plánování automobilních a vzdušných přeprav (2. oddělení štábu týlu), které by se zabývalo plánováním automobilních a vzdušných přeprav, výpočtem potřeby dopravních prostředků a jejich evidencí;
- oddělení evidence materiálních prostředků (3. oddělení štábu týlu) by řešilo tyto otázky:
výpočet potřeby materiálních prostředků pro operaci, týlové souhrnné hlášení, plánování spotřeby materiálu v operaci, vedení operačních výkazů stavu materiálních prostředků podle jednotlivých sledů, evidence válečné kořisti,
využití místních zdrojů, ztráty materiálu v operaci, sběr nepotřebného materiálu, bojové techniky, surovin a kovového šrotu, odpisy vyřazené bojové techniky a p.

Vzhledem k tomu, že štáb týlu armády nebude moci využívat výsledků kontrolní a koordinační činnosti týlů střeleckých sborů a že bude ve styku s vševojskovými i posilovými svazky odkázán výhradně sám na sebe, je účelné organisovat u náčelníka štábu týlu armády skupinu směrových důstojníků (pro každý vševojskový svazek jeden směrový důstojník). Tito směroví důstojníci by měli za úkol sledovat situaci určeného svazku, dávat návrhy a předkládat zprávy jednotlivým oddělením štábu týlu, v naléhavých situacích vyjíždět k vojskům k vyjasnění materiální situace nebo k provedení naléhavých opatření v týlech vojsk.

Ze skupiny směrových důstojníků by podle potřeby mohla být doto-vána operační skupina týlu, vysunovaná na určitý směr, během útočné operace. Při zasazování svazků druhého sledu armády by směrový důstojník mohl přímo ve svazku řídit materiální, technické a zdravotnické zabezpečení zasazení druhého sledu armády.

Ve velení týlu má dále významnou úlohu místo umístění týlových velitelských stanovišť vševojskových svazků a armády. Nelze souhlasit s názory, že by týlová velitelská stanoviště vševojskových svazků měla být umisťována v prostoru hlavního uskupení týlových útvarů a zařízení, t. j. v prostoru divisních skladů. V nově organizované armádě jeví se naopak účelné umisťovat týlová velitelská stanoviště divisi prvního sledu armády v prostoru plukovních skladů (t. j. asi 15 km od předního okraje), týlové velitelské stanoviště armády v prostoru divisních skladů (t. j. asi 25 km od předního okraje fronty). To usnadní styk týlových řídicích funkcionářů s vševojskovými štáby, s vojsky a vytvoří daleko konkrétnější a reálnější podmínky pro velení týlu. Tu mám na mysli znalost taktické i materiální situace podřízených svazků, možnost rychlého reagování na změny situace, pomoc podřízeným týlům v provádění týlových rozkazů a nařízení, spojení s velitelským stanovištěm a s podřízenými náčelníky týlu.

Kromě normálního týlového velitelského stanoviště armády je nutno stejným způsobem vybudovat záložní týlové velitelské stanoviště armády (ve vzdálenosti 5 až 8 km od normálního) pro případ, že by normální sled byl vyřazen nepřátelským atomovým úderem.

Záložní týlové velitelské stanoviště armády je nutno obsadit operační týlovou skupinou v čele se zástupcem náčelníka týlu armády. Tato operační skupina musí být nepřetržitě a včas informována o operační a materiální situaci, aby kdykoli mohla převzít velení týlu a v něm pokračovat, kdyby došlo k zničení normálního týlového velitelského stanoviště. To znamená, že na záložním týlovém velitelském stanovišti armády bude vybudována v plném rozsahu protiatomová, protichemická a protibiologická ochrana a zabezpečeno spojení.

Z á v ě r

Soudobá útočná operace klade vysoké požadavky na operativní řízení armádního i vojskových týlů.

Zrušením stupně střeleckého sboru se na orgány armádního týlu přenáší povinnost zvýšenou měrou sledovat vojskový týl. Po této stránce mohou účinně pomáhat směroví důstojníci organizovaní ve štábu týlu armády. Osobní styk funkcionářů týlu armády s orgány týlů svazků stává se nezbytnou složkou pružného velení týlu v útočné operaci.

Zvláštnosti týlu v soudobé obranné operaci armády

Obranná operace armády nového složení má některé nové charakteristické zvláštnosti, které budou mít vliv na organizaci a činnost týlu.

Užší pásmo obrany (40 až 80 km) vyvolá ztíženější podmínky k rozptýlenému rozmístění armádních týlových útvarů a zařízení. Pokud jde o řešení protiatomové ochrany, budou menší možnosti využít ochranných vlastností terénu. Někdy bude výhodné armádě zúčastněné při obraně důležitého operačního směru (s úzkým obranným pásmem) rozšířit armádní týlový prostor na vrub sousední armády na pasivním směru.

Protizteč armády, bude-li prováděna za výhodných podmínek, bude mít zpravidla omezené cíle (likvidaci místního vlomu, udržení výhodných podmínek k provedení armádního protiúderu). Tu půjde především o to, aby divise provádějící protizteč měla plně pohyblivé zásoby.

Přípravy k materiálnímu zabezpečení protizteče je nutno organisovat již v přípravném období, a to především péčí samé divise za účasti týlu armády. Tu je nutno uvážit, že veškeré přípravy budou provedeny bez dřívější pomoci funkcionářů týlu střeleckého sboru. Týl armády může se podílet na zabezpečení protizteče prováděním příprav k rozvinutí chirurgických polních pohyblivých nemocnic první linie a shromaždiště porouchaných vozidel. Týl armády bude dále koordinovat opatření týlu divise s přípravami armádního týlu.

Hlavním prostředkem velitele armády budou operační zálohy umístěné v prostoru třetího pásma obrany v hloubce 60 až 70 km. Jejich hlavním úkolem bude zpravidla provést armádní protiúder, někdy bránit mezilehlé nebo třetí pásmo obrany a přičinlivě postavení s cílem udržet výhodné podmínky k provedení frontového protiúderu. V materiálním, technickém a zdravotnickém zabezpečení armádního protiúderu bude po zabezpečení přechodu vojsk do obrany ležet těžiště činnosti armádního týlu.

Bude nutno v součinnosti s operačním oddělením štábu armády provést veškeré materiální, technické a zdravotnické přípravy podle všech variant předvídaných velitelem armády. Bude to provedení týlového a radiačního průzkumu cest a prostorů předvídaných pro rozvinutí 2 až 3 chirurgických polních pohyblivých nemocnic, shromaždiště porouchaných vozidel, zdravotnického praporu zvláštního určení podle předvídaných možností shozu nepřátelské atomové pumy a p.

Bude výhodné podle situace (zejména železniční a silniční s přihlédnutím k vzdálenosti polních armádních skladů) rozvinout za třetím pásmem obrany (v hloubce 80 až 90 km od předního okraje obrany) čelní oddělení armádní zásobovací základny na silnici a udržovat v něm zásoby munice, PHM, potravin, výstroje a desaktivčního materiálu ve výši jednodenní potřeby svazků prvního sledu armády a svazků provádějících protiúder. Část těchto zásob je nutno mít k zahájení protiúderu na vozidlech automobilního dopravního pluku v pohotovosti k manévru s předností pro zabezpečení armádního protiúderu. Zásob ČOAZZ používat též k zásobování svazků prvního sledu armády.

Rozvinutí čelního oddělení armádní zásobovací základny může značně usnadnit materiální zabezpečení pozdějšího přechodu vojsk do protiúderu.

Bude-li během obranné operace armádě přidělena tanková divise k provedení protiúderu, bude nutno vyslat přímo skupinu důstojníků týlu k zjištění její materiální situace a za účelem jejího převzetí do materiální péče vševojskové armády. Tuto divisi bude nutno ihned doplnit na normu pohyblivých zásob a umožnit jí vytvořit pohyblivou zálohu materiálních prostředků velitele divise.

Armádě může být po případě uložen úkol připravit výhodné podmínky k provedení frontového protiúderu. V tom případě je nutno materiální, technické a zdravotnické zabezpečení řešit v těsné součinnosti s týlem frontu, který v plánování a provádění zabezpečení protiúderu musí navazovat na opatření armádního týlu. Jeví se velmi účelné přizvat náčelníka týlu armády k spoluúčasti při zpracování některých částí plánu týlu frontu. Přitom utajení zámyslu frontové operace zůstává naléhavým požadavkem.

V obraně může více než polovina sil armády tvořit taktické a operační zálohy. Po stránce materiální je toto členění do hloubky velmi výhodné, neboť současně s vojsky budou členěny do hloubky i jejich pohyblivé zá-

soby. Dávat vojskům vyšší materiální prostředky nad normu pohyblivých zásob je neúčelné, a to proto, že tyl armády nedisponuje v obraně zpravidla většími zásobami a kromě toho je velmi ztíženo provedení manévru se zásobami již jednou přidělenými vojskům. Právě naopak je mnohem výhodnější ponechat část zásob v rukou náčelníka týlu armády v prostoru za třetím pásmem obrany a v AZZ. Těmito zásobami pak je možno rozhodujícím způsobem materiálně mít vliv na vedení obranné operace podle vývoje operační situace. Z tohoto armádního sledu zásob je nutno vytvořit též pohyblivou zálohu. Její výši stanoví velitel armády; může činit 0,3 až 0,5 základních kalkulačních jednotek jednoho vševojskového svazku. Umisťuje se za druhým pásmem obrany (v prostoru velitelského nebo týlového velitelského stanoviště armády). Během obranné operace se podle vývoje situace může přemístit za třetí pásmo obrany.

Velení týlu je zabezpečeno z týlového velitelského stanoviště armády, které se umisťuje před třetím pásmem obrany ve vzdálenosti až 10 km od velitelského stanoviště (t. j. 30 až 40 km od předního okraje obrany v prostoru divisních skladů). Za třetím pásmem obrany (v hloubce 70 až 90 km od předního okraje obrany) je třeba umístit záložní týlové velitelské stanoviště armády. Umístění normálního týlového velitelského stanoviště armády před třetím pásmem obrany dává dobré podmínky pro velení týlu, umožňuje lépe sledovat jednotlivé svazky prvního a druhého sledu armády, dává předpoklady k organisování součinnosti s operačním štábem, usnadňuje provádění kontroly vojsk, organisování účinné pomoci jim a p. Umístění záložního týlového velitelského stanoviště za třetím pásmem obrany umožňuje nepřetržitost velení, kdyby bylo ohroženo normální týlové velitelské stanoviště vklínivším se nepřítelem.

K zabezpečení velení týlu při provádění armádního protiúderu může být výhodné vytvořit operační skupinu týlu s náčelníkem štábu týlu nebo se zástupcem náčelníka týlu armády v čele. Do této operační skupiny zahrnout zástupce jednotlivých služeb armádního týlu a směrové důstojníky určené pro svazky provádějící protiúder. Náčelníkovi operační skupiny týlu je nutno přidělit materiální prostředky předvídané k zabezpečení protiúderu (i s částí automobilního dopravního pluku s naloženými zásobami v ČOAZZ). Operační skupina týlu musí být sestavena již v přípravném období obranné operace, aby se její příslušníci mohli na výkon svých funkcí náležitě připravit operačně i odborně.

V plánu protivzdušné obrany armády je nutno počítat s obranou armádní zásobovací základny (nebude-li řešena prostředky frontu); to si vyžadá nejméně dvou pluků velkorážního a středorážního protiletadlového dělostřelectva. Protivzdušnou obranu prostoru ČOAZZ je možno řešit v rámci obrany svazků rozmístěných za třetím pásmem obrany.

V celkovém systému armádního týlu v obranné operaci zaujímá velmi významné místo týlové spojení. Hlavním pojítkem orgánů velení armádního týlu je radiové spojení doplňované podle situace směrovým a linkovým spojením, spojovacími letouny (vrtulníky) a osobním stykem funkcionářů týlu.

V linkovém spojení je nutno co možná nejvíce využít permanentní sítě.

Týlová velitelská stanoviště divisí prvního sledu armády nebudou podle dosavadní praxe spojena linkovými pojítky se svými velitelskými stanovišti. Jeví se naléhavá potřeba přímého telefonního spojení mezi týlovými

velitelskými stanovišti svazků prvního sledu armády a týlovým velitelským stanovištěm armády. Za tím účelem by bylo nutno zvýšit počet směrových pojítek v navrhovaném týlovém spojovacím praporu o další tři soupravy RDS 66. Dvě soupravy RDS 66, navrhované v části »Velení a týlové spojení« (v provozní rotě týlového spojovacího praporu), umožní směrové spojení mezi týlovým velitelským stanovištěm armády, ČOAZZ a AZZ za předpokladu, že v ČOAZZ bude zřízena reléová směrová stanice.

Vzhledem k větším vzdálenostem rozmístění týlových útvarů a zařízení armády v obranné operaci jeví se nutným vybavit týlový spojovací prapor armády výkonnějšími rádiovými stanicemi s dosahem až do 150 km.

Z á v ě r

V obranné operaci armády nového složení nabývá rozhodujícího významu manévr týlu k zabezpečení armádního protiúderu. K tomuto účelu je nutné, aby náčelník týlu armády disponoval silnými pohyblivými zálohami materiálních prostředků, týlových útvarů a zařízení.

Těsná součinnost s operačním štábem zaujímá vedoucí místo ve velení týlu. Proto je nezbytné umístit týlové velitelské stanoviště armády v blízkosti velitelského stanoviště armády před třetím pásmem obrany.

Celkový závěr

Ve svém pojednání jsem se mohl zabývat jen některými hlavními otázkami organizace a velení týlu v operaci.

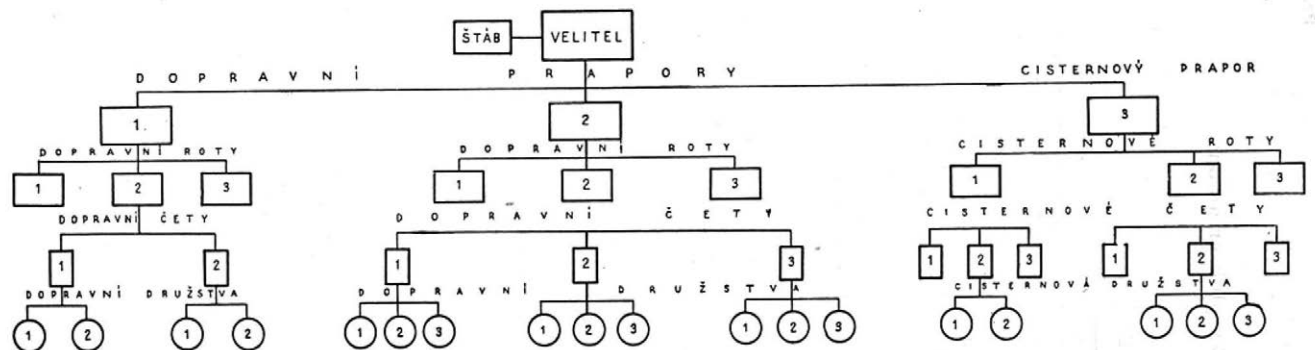
Organizační návrhy předkládané čtenářům nelze považovat za konečné. Je nutno, aby o navrhovaných otázkách široce diskutovali všichni týloví funkcionáři počínajíc stupněm divise.

Mám za to, že se zrušení stupně střeleckého sboru musí projevit i v organizaci operační přípravy velitelského sboru týlu v novém výcvikovém roce, neboť studiem otázek operačního týlu musí se dnes v daleko širším měřítku zabývat i funkcionáři týlu svazků.

Umožní-li můj příspěvek týlovým funkcionářům přístup k řešení a k hodnocení situace vytvořené zrušením stupně sboru a dá-li základ k širší diskusi, dosáhne svého cíle.

Automobilní dopravní pluk

Příloha 1

v družstvu 10 nákl. aut 10 t
 10 přívěsů 5 t
 v četě 20 nákl. aut 10 t
 20 přívěsů 5 t
 v rotě 40 nákl. aut 10 t
 40 přívěsů 5 t
 v praporu 120 nákl. aut 10 t
 120 přívěsů 5 t

Celková tonáž 1. dopravního praporu

dopravní družstvo 150 t
 dopravní četa 300 t
 dopravní rota 600 t
 dopravní prapor 1800 t

v družstvu 12 nákl. aut 3 t
 v četě 36 nákl. aut 3 t
 v rotě 108 nákl. aut 3 t
 v praporu 324 nákl. aut 3 t

Celková tonáž 2. dopravního praporu

dopravní družstvo 36 t
 dopravní četa 108 t
 dopravní rota 324 t
 dopravní prapor 972 t

Celková tonáž dopravního pluku

1. dopravní prapor 1800 t
 2. dopravní prapor 970 t
 3. cisternový prapor 830 t

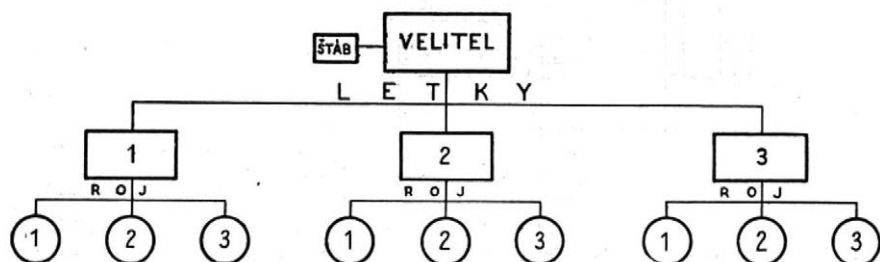
Automobilní dopravní pluk celkem 3600 t

v družstvu 10 cisteren 7000 l
 v četě 20 cisteren 7000 l
 v rotě 60 cisteren 7000 l
 v družstvu 10 cisteren 3000 l
 v četě 30 cisteren 3000 l
 v rotě 90 cisteren 3000 l

Celková tonáž 3. cisternového praporu

1. cisternová rota 420 000 l
 2. cisternová rota (jako 1. rota) 420 000 l
 3. cisternová rota 270 000 l
 cisternový prapor celkem 1 110 000 l
 = 832,5 t

Těžký dopravní letecký pluk vrtulníků

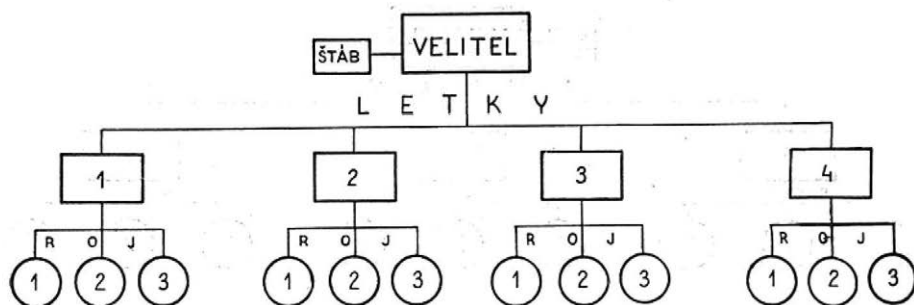
Roj 3 vrtulníky 20 t.
 Letka 9 vrtulníků 20 t.
 Pluk 27 vrtulníků 20 t.

Kapacita:

Za 24 hodin 3 koloběhy na vzdálenost $200 \times 2 = 400$ km, — 1620 t materiálu.

3. letka s oddělitelnými spodky pro PHM nebo vodu k zavěšení (v jízdě na silnici).

Dopravní letecký pluk vrtulníků

1., 2. a 3. letka dopravní:

roj 3 vrtulníky,

letka celkem 10 vrtulníků,

4. letka zdravotnická: 10 vrtulníků,
vrtulník typu Mi-4,

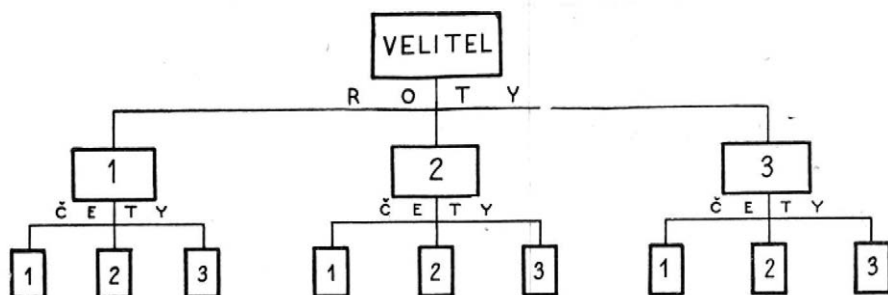
výkonnost 3 t materiálu

nebo 8 ležících nebo 12 sedících raněných.

Dopravní letecký pluk celkem:

- 31 dopravních vrtulníků s kapacitou 90 t materiálu,
za 24 hodin 4 koloběhy na vzdálenost $150 \times 2 = 300$ km — 360 t materiálu,
- 10 zdravotnických vrtulníků rovněž 4 koloběhy
320 ležících nebo 480 sedících raněných.

ZDRAVOTNICKÝ PRAPOR ZVLÁŠTNÍHO URČENÍ

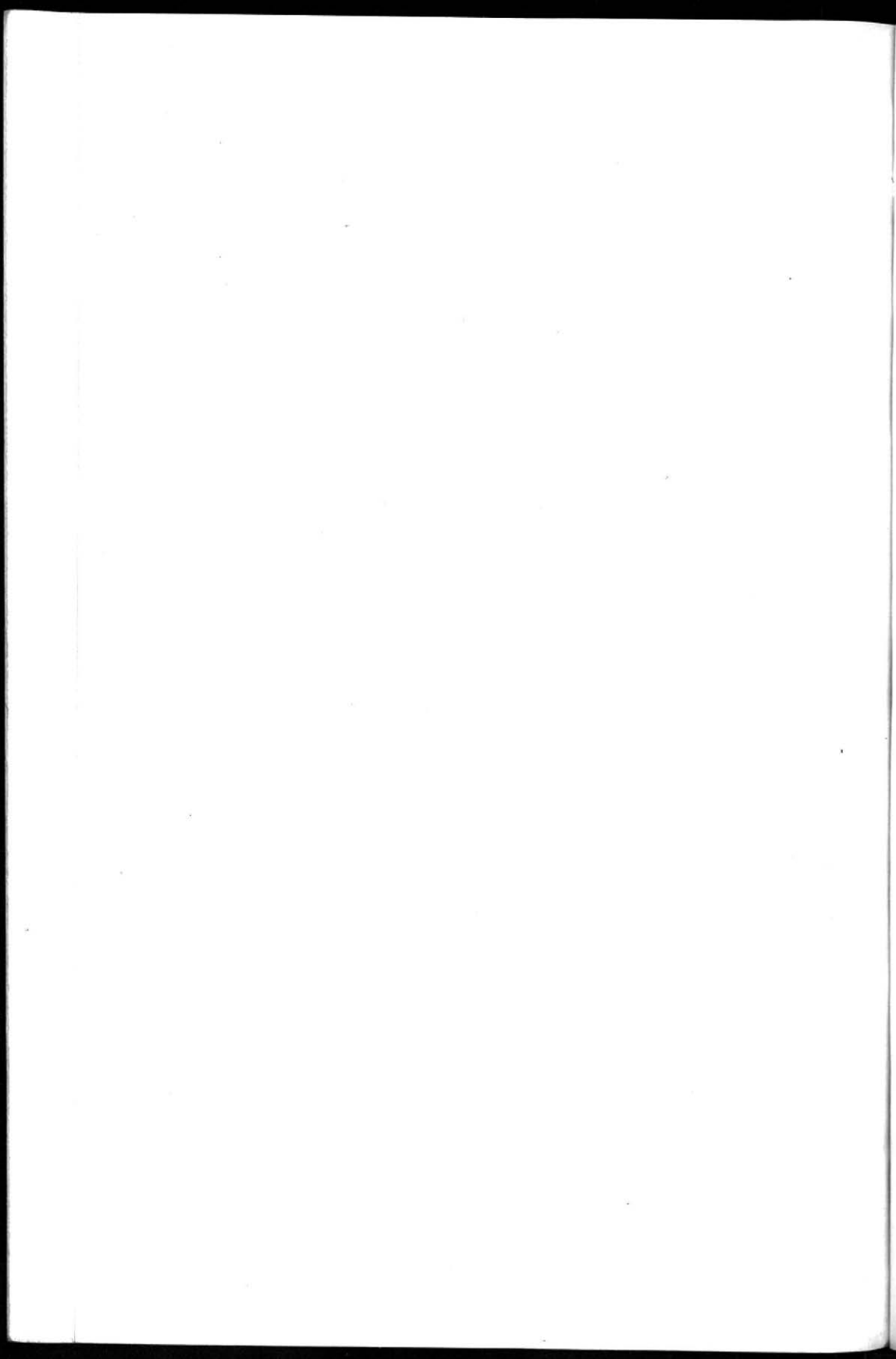
Každá četa 4 chirurgické brigády se 4 vrtulníky typu Mi-4,
každá rota 12 chirurgických brigád s 13 vrtulníky (1 vrtulník pro velitele rot),
prapor celkem 36 chirurgických brigád se 40 vrtulníky typu Mi-4.

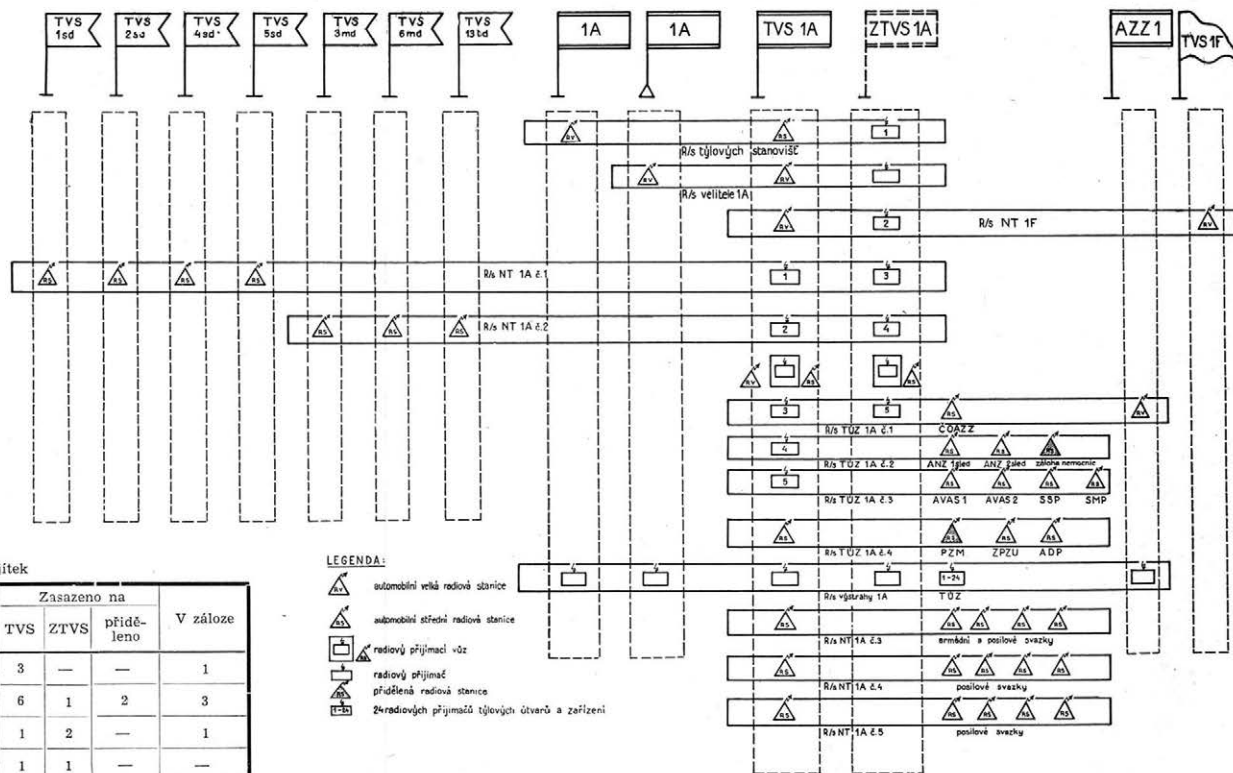
Výkonnost za 24 hodin:

chirurgických výkonů	v praporu	v rotě	v četě
těžkých (složitých)	192	64	21
středních	768	256	85
běžných	700	233	78
celkem	1660	553	184
může odsunout vzduchem (4 koloběhy)	1280/1920*	416/624*	128/192*

* — v čitateli ležících

— ve jmenovateli sedících raněných

Rozpočet radiových pojítek

Typ rdst	Předepsa- ný stav	Zasazeno na			V záloze
		TVS	ZTVS	přídě- leno	
RV	4	3	—	—	1
RS	12	6	1	2	3
RP	4	1	2	—	1
SPV	2	1	1	—	—

Vysvětlení zkratk:

TVS = týlové velitelské stanoviště
 R/s týlových stanovišť = radiová síť týlových stanovišť
 R/s TÚZ = radiová síť týlových útvarů a zařízení
 R/s NT 1A = radiová síť náčelníka týlu 1. armády
 PZM = pohyblivá záloha materiálu

ZPZU = zdravotnický prapor zvláštního určení
 ADP = automobilní dopravní pluk
 SSP = silniční stavební prapor
 SMP = silniční mostní prapor
 TÚZ = týlové útvary a zařízení
 SPV = samostatný přijímač vůz